Székesfehérvár, 1917. XXIV. évfolyam. 90. szám. Kedd, április 24.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 hóra	1 K.	1 hóra	1·50 K.
¼ évre	3 K.	¼ évre	4·50 K
½ évre	6 K.	½ évre	9·— K
1 évre	12 K.	1 évre	18·— K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
TELEFON 208.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos

A megpróbáltatás legnehezebb napjai következnek. Az ország élelmiszere kevés. Az uj termésig csakis ugy tudunk kijönni vele, hogy ha minden ember a legnagyobb takarékossággal és önmegtagadással él. A legfontosabb hazafias kötelesség a következő két hónapban: a legvégső határokig vitt takarékosság. A háboru diadalmas befejezése előtt állunk. Ez azonban csak ugy lesz meg, ha önmegtagadóak tudunk lenni az uj termés idejéig. Aki a megpróbáltatás e napjaiban is pazarló, sulyosabb bünt követ el hazája ellen, mint az áruló, aki árulásával az ellenséget segiti.

Olvassuk el ezt az irást.

Magyar testvérem, ülj ide mellém és hallgass figyelemmel. Komor a tekintetem, te azt mondod rá, hogy mogorva. Hát éppen ily komoly dolgokat akarok neked mondani. Olvasd csak. De nagy figyelemmel és ne ugy, mint az ujság betüit szoktad. Elolvasás után gondolkozzál még sokat rajta, hogy lelked mélyéig belásd: amiket neked a jóakaró testvérbarátod, aki a háboru alatt mindenkor a te pártodon volt, ügyeidet istápolta, érdekedben koptatta idegeit, ezek most komoly szavak, ez az intelem sulyos dolog, nagy dolog, amelytől fiaink hároméves, titáni, világtól megbámult küzdelme, vérontása, az egész haza jelen és jövendő sorsa függ.

Nyiltan és őszintén beszélünk, bizalommal és szeretettel. Amiket mondunk, nem nyugtalanság, az idegesség fokozására mondjuk. Ellenkezőleg. Józan megfontolásul, hogy teljesen megnyugodva nézzünk a hátralevő hónapokra a nemzet élelmikérdése ügyében.

A hároméves háboru mindent feleméztett. Legjobban talán az élelmiszereket. A küzdelem e mázsás sulyát különösen most érezzük, amikor a régi eleség elfogyta előtt állunk és amikor még több hónap választ el bennünket az uj ennivalótól. A hátralevő időre csak nagyon szűkösre szabott ennivaló készletünk van már. Annyi van, hogy csakis akkor tudunk kijönni vele, ha mindenki a legnagyobb takarékossággal él, különösen, ha lisztfogyasztását a lehető legkevesebbre szorítja. Ha ezt nem tesszük, ha nem tudunk lemondani, akkor a legnagyobb veszedelemnek nézünk eléje. Akkor hiába való volt a magyar katona rettenthetetlen bátorságos küzdelme. Akkor hiába szenvedtek milliók oly borzalmasakat a harctereken. Akkor hiába haltak meg az apák, a hitvesek, a testvérek, a fiak a csatatereken. Ezeknek nagy áldozatát, csodás munkájuknak eredményét mi megsemmisítjük, az utolsó órában mint valami kártyavárat összedülni engedjük és mint hazaárulók a háboru dühöngő furiájának, az angoloknak tervét segitjük elő, hogy a kiéheztetéssel roppantsa össze igazságos küzdelmünket.

Azok a testvéreink, akik fegyverrel és életükkel védik és szolgálják hazájukat, három évet befejezve teljesitik már az emberfeletti kötelességet. Nekünk is nehéz volt a sorunk. Igaz; Sok keserüséget éltünk át. Nagyon igaz. Sok fájdalmas órákat szenvedtünk keresztül. Senki sem vonja kétségbe. A lövészárok lakóival azonban ne merészeljük összehasonlitani sorsunkat. Ez kigunyolása, megszentségtelenitése lenne a magyar katona páratlan szenvedésteljes küzdelmének. Megpróbáltatásunkat, nélkülözézünket a hátralevő időre kissé fokozni kellene, hogy a hároméves eredményeket meg ne hiusitsuk, Ezt a célt a gyomornak szükebbre szabásával tudjuk elérni. Azzal, ha mindenki a legnagyobb takarékossággal él, ha mindennap meg von magától nehány falatot, hogy igy azután mindennapra jusson egy kis éhség csillapitó addig, amig az Uristen ujat nem ad. Nem lehetetlent kér, követel tőlünk a haza, a katona a harctérről. Mindnyájan teljesithetjük. Teljesitenünk is kell. Mert aki most nem hallgat a komoly szóra, aki most nem gyakorol egy kis önmegtagadást, az a nemzet ügyének elárulója, a haza tönkretevője és megérdemli, hogy a csataterek átka sujtja agyon.

Emberek, legyünk okosak és ne üssük el üres szólamokkal ezt a jóakaró figyelmeztetést. Az urak nem koplalnak, csak a szegény ember koplaljon! Az uraknak is kell koplalniok és azok is megteszik e tekintetben a kötelességüket. Akiről pedig tudjuk, hogy nem igy tesz, hogy elrejtett készlete van, hogy bőségben él, akkor amikor másnak a falatot meg kell számlálnia, tessék feljelenteni, majd kiegyenlitik az igazságtalanságot. Jelentsük fel, ha ur, ha nem, bárki is legyen az. Rajtunk függ, hogy lehetőleg igazságosság legyen, hogy mindenki egyformán bőjtölje át a hátralevő hónapokat. Ennek megtétele mindnyájunk hazafias kötelessége. Még egyszer ismételjük komolyan és sok jó akarattal. A hátralevő időre csak akkor lesz elégséges az ennivalónk, ha a legszigorubb takarékossággal és önmegtagadással élünk. Fontoljuk meg jól. Ettől függ a háboru dicsőséges befejezése. A haza jövő sorsa. Ettől függ minden.

A Világ viccel.

A szabadkőművesek magas szinvonalon álló napilapja csak egyben következetes. Abban, hogy a *„kultura“* áldott magvait állandóan kitartással hintegeti ebbe az „irdatlan“ magyar földbe, ezekbe a felvilágosodottsággal hadilábon álló kemény turáni koponyákba.

Egyébként napról-napra változik, mint az áprilisi időjárás. Ám csekély figyelemmel rájövünk, hogy ez a változás is csak azért van, hogy a *kultura* magja jobban kikeljen, bővebb termést hozzon. Eső, szél, napsugár kell ehhez. Jól tudja ezt a *Világ*.

Ezért némelykor haragszik, zug, mint a szél, szinte a taj funt vélnéd hallani. Mikor az államtitkár „nagyjánosok“ ellen háborog. Mikor a Burgtheater igazgatója a művészetben a *keresztény szépségideált* sürgeti.

Máskor — s ebben a cenzurának is van némi része — sir, mint a záporeső. Mikor bejelenti, hogy a hadügyminiszternek amolyan „nagyjános“-féle elvei vannak. Vagy — mint most legutóbb két héten át történt — az ügyészség előzetesen bekéri megtekintés végett a kulturaterjesztő jeles ujság szövegét. Ezek a borus napok.

Ha ezeken túl van, akkor aztán kisüt a ragyogó nap. A Világ redakciójának ábrázata mosolyra derül. Ez aztán érleli a vetést.

Ilyenkor a Világ viccel. Ha sajátja van, aminthogy ritkán van, azt mondja el. De ettől nem szokott a publikuma nevetőgörcsöket kapni. Azért inkább mások vicceit melegiti fel, gondolván, hogy a mi jó a káposztának, az a viccnek is előnyére válik.

Néha százesztendősek, néha idősebbek ezek a viccek.

Nehogy pedig ugy lássék, mintha mi rosszmáju klerikálisok megint rágalmazni akarnánk a kis ártatlan szabadkőmüves báránykát: bizonyitunk.

A napokban a XVIII. századba ment vissza ez a haladó ujság viccért. Nagy Frigyest, Voltaire barátját beszéltéti, az ő másfélszázesztendős mókáit idézi.

Ilyenformán: Nagy Frigyest egyszer arra figyelmeztették, hogy jó lenne, ha iparkodnék népét vallásosabb szellemben kormányozni, mert a vallásos emberek a legmegbizhatóbb alattvalók, a legjobb hazafiak. Nagy Frigyes erre állitólag (a Világ mondja és mi elhiszszük) azt üzente az ő jóakaró tanácsadóinak: *„Távol áll tőlem, hogy a butaságra épitsem fel országom alapjait“.*

Ime a százötvenéves vicc! Ettől már csak felvilágosodott lesz az a sok buta keresztény magyar!??

Pedig nem egészen igy van. A világtörténelembe beleszagolt magyar tudja azt, hogy a Nagy Frigyes Voltaire barátja és hasonszörü társai által „felvilágosodott" francia nép pár évvel a vicces porosz király halála után királyokat ölt és vérbeborította előbb hazáját és aztán az egész Európát: Hogy a Voltaire tanitványai negyvenezer guillotint állitottak fel Franciaországban, hogy emberhust ettek. Azt is tudja, hogy már Robespierre alatt ennek a sok vadságnak a beszüntetésére még a francia forradalom törvénybe iktatta, hogy: *„a francia nép hisz az Istenben és hiszi a lélek halhatatlanságát!"*

Ezek a kiművelődésre, felvilágositásra szánt vad magyarok hallottak valami Napoleon nevü urról is, akinek körülbelül volt olyan kaliberü feje, mint Nagy Frigyesnek s aki annyival fórban volt a vicces porosz királylyal szemben, hogy az ő csekélyszámu tapasztalatai között a forradalom borzalmai is szerepeltek. S tudja erről a Napoleon nevü urról, hogy az egyszer azt mondotta, hogy ő nem tud és nem akar vallástalan népet kormányozni, *„mert vallás nélkül az emberek egyszerüen megfojtják egymást a legelső almáért, vagy egy szép asszonyért."*

Azóta is százesztendő telt el. S ez alatt a százév alatt élt — s erről is tudnak a Világ felvilágositandó magyarjai — egy Bismark nevü — szintén nem tökkelütött fejü — német ur, aki ugy találta, hogy a vallásos ember a legjobb hazafi és legkötelességtudóbb katona.

Meg ennek a száz évnek a végén volt egy Vilmos nevü német császár, aki a nagy világháboru kitörése napján *templomba küldte* imádkozni az ő alattvalóit, hogy erejük legyen a rettentő megpróbáltatások elviseléséhez.

Aztán ennek a német császárnak volt egypár vén generálisa. Az egyiket Hindenburgnak, a másikat Mackensennek hitták. Amaz azokban a bizonyos véres években egy világ terhét hordta vállain, megállitotta, megtörte a rettentő orosz kolosszust és — *nagyon kérte, mint vallásos ember, az otthonvalók imádságát.* A másik is cselekedett egyetmást Gorlicénél, Szerbiában s egyébütt is. Többek között ő tette lehetővé, hogy Magyarországból az Ur ezerkilencszáztizenhetedik esztendejében nem lett románokpusztitotta sivatag, sőt az ország fővárosában még áprilisban is ujságot szerkeszthettek és százötvenesztendős vicceket szajkózhattak egy *Világ* nevü felvilágosodott ujság kis szabadkőmüves felmentettjei. S ez a Mackensen nevü ur — sohsem lehet elégszer ismételni — a világháboru alatt azt irta egy tanitónak (a levelezőlap faksimiléjét az „Illustrierte Zeitung" közölte):

„Szivből köszönöm önnek és tanitványainak fiatalos lelkesedésükben hozzám küldött szives üdvözletüket. Magyarázza meg az ifjuságnak, hogy a német ifjaknak mától fogva az lesz a feladatuk, hogy teljes erővel ápolják a népben azon erkölcsi és vallási erőket, melyekről a mai nagy veszély és tapasztalataik bebizonyitották, hogy ezek képezik titkát egy nemzet legyőzhetetlenségének! Istennek ajánlom!"

Igy, kedves Világ! Önök meg csak irtogassák a gimpli keresztény magyarok lelkéből, az önök ankerközi tudományát és felvilágosodását bámuló, önök iránt lelkesedő keresztény magyar ifjuság lelkéből százötvenesztendős viccekkel apáik becsületes keresztény hitét.

Jómaguk meg csak járjanak el továbbra is, mint eddig, hűségesen szombatjaikon a maguk dohány-utcai zsinagógiájába, bőjtöljenek hosszunapkor s husvétkor egyék a maczóchot, mert erre — ugyebár — nem vonatkozik a Nagy Frigyes mókája?

*

És nem gondolják önök, hogy, ha vallástalanok találnak lenni azok a lövészárokból hazatérő Szabó József ek, meg Vadász Istvánok és látják, hogy mig ők véreztek, azalatt idehaza a Hersch Rosenkranzok, a Fischl Brückensteinek meg a Mendel Lakritzok milliókat haráesoltak össze az ő itthonmaradt szegény véreik nyomoruságából; ha — ismételjük — *vallástalanok lesznek az önök felvilágositó munkája folytán*: nem gondolják, hogy eszükbe jut a nagy Napoleon főnnebb idézett mondása szerint csinálni a dolgukat?

Krix.

Székesfehérvár és a városok szervezkedése.

Székesfehérvár a városok kongresszusán.

A magyar városok országos kongresszusa megalakulásakor legfőbb céljának tekintette, hogy alkalmas időben a magyar városok polgárságát a közélet számára összefogó tudatos munkára megszervezze. A szervezés meginditására a kongresszus elnöke április 21 ére összehivta a kongresszus állandó bizottságát. Ez döntött az összes városok küldötteinek részvételével s tervezett egyetemes ülés hivatása lesz megállapitani a városi polgárság programmját és szerveszkedési módját. Mint a kongresszus állandó bizottságának tagja, dr. Saára Gyula polgármester is résztvett az egyetemes ülést előkészitő megbeszéléseken.

A feladat, ami ma a polgárság előtt áll, bátor kezdéssel felszabaditani és munkába állitani éppen maradt fizikai és szellemi erőinket, helyreállitani a megromlottakat, plántálni ujakat, minden rendelkezésre álló erőt belevetni az ujjáalkotás munkájába s ezzel hazánkat uj és gazdagabb élet elé venni

A városok megvalositandó programmpontjai a következők:

A demokratikus alapon felépitett és az állami gyamkodástól szabaddá tett önkormányzat.

A városok pénzügyi önállósága és az egyre növekvő feladatok immár alig elviselhető terheinek viselésére képessé tétele.

A városi élet és közgazdaság fellenditése első sorban az épitőipari lábraállitásával.

A fogyasztó közönség két főszükségletének kielégitése: jó, egészséges, olcsó élelem és lakás.

Ezeken a szoros értelemében vett városi programmpontokon kivül az országos politikában igy összepontosithatók a kongresszus kivánságai:

A nép uralma a törvényhozásban és a közélet minden téren.

Egyszerü, gyors és élettel

TÁRCA.

Hóditó szépségek.

Néprajzi tanulmány.

II.

A világháboru bizonyára megharudtolja majd azt a közmondást is, mely szerint: „Bármilyen jóképü a férfi, nem lesz igen keresett, azonban bármilyen csúf a nő, a férfiak járnak utána." Uj Zélandban néha előfordul, hogy európai férfi maori nőt vesz el, de fehér nőt maori férfi nem választ feleségül.

A nyugatafrikai part négerei sokszor civódnak asszonyaik szépsége felett. Lumholtz leirta az északi Queensland emberevő vadjait s megjegyzi, hogy a nők megfigyelik a férfiak arcát, főleg a szem környékét. A délamerikai nanpék a fiatal nők legnagyobb szépségének a dagadt lábikrákat tekintik, azért a leányok gyermekkoruktól a térdük alatt az izmokat szük harisnyakötővel szoritják össze.

Az emberek minden időben különbséget tettek a férfi- és női szépségek közt. Szépnek azt tartják, aki megközeliti az illető népnél elismert eszményi tipust. Ismeretes, hogy a férfi szervezetét-alakját az izomrendszer fejlettsége, a női szervezetet pedig a zsirpárnázat fejlettsége jellemzi. A férfinál minden népnél szépnek tartják a látható izmokat, az antik görög férfiszobrokon az izmok játéka szép; a nőknél az idomok gömbölyüségét tartják szépnek. A kivágott ruhát nemcsak azért viselik a nők, hogy nyakuk könnyebben mozoghasson, a rövid szoknya sem azért divat, mert célszerü, mivel nem veri fel a port.

A test idomairól levén szó, meg kell emlitenünk azt, hogy a természetnépeknél igen gyakori az, hogy a női szépség eszményi alakját a tulkövérségben látják. Feltünő, hogy már az ősember által készitett legrégibb műtárgyak közt szereplő női szobrocskák és domborművek tulságosan kövér alakokat ábrázolnak. Humboldt irja, hogy a Guijána benszülöttek szerint a szép nő „kövér és szük homloka van." A kafferek és hottentottáknál a női szépségideál egy eleven hájtömeg. Livingstone szerint a makololo asszonyok „boyálolo" nevü különleges ital által lesznek „csinosan" kövérek. A nyugoti Szahara egyik mór törzsénél a trarzáknál a nők rengeteg tejet és vajat fogyasztanak, hogy kövérségükkel bájosabbakká váljanak. A szaharai tuarégoknál a tejet főkép a nők hizlalására használják. A tuarégek felfogása szerint a tulkövér asszony nemcsak szép, hanem a gazdagság élő bizonyiféka, mert a kövér asszonynak sok tejet kell innia. már pedig a sok tejet sok teve adja, sok tevéje pedig csak gazdag embernek lehet. A tuarégek a nők hizlalásában mesébe illő eredményeket érnek el; az ott járó utazók láttak nőket, akik csak mások segitségével tudtak a kövérség miatt tovamozdulni. A hízlalást már gyermekkorban kezdik, s kiméletlenül folytatják. A jóllakott leányoknak inniok kell a tejet, ha még oly nehezükre esik is, mert különben a melléjük rendelt rabszolgától kiméletlen verést kapnak. Az elhizás szépségideál az kinaiaknál is; a kinai felfogása szerint a kövérség szép és tekintélyt ad. Ezért a kinaiak bálványszobrai pókhasu monstrumok, melyek ha megelevenednének, ülőhelyzetükből nehezen tudnának felkelni.

A hizásnál a zsir kedvenc lerakodási helyei a csipők bőralatti kötőszövete, a has, a vesék tokja, a hashártya némely részei. A tulhizás életveszélyes, mert a zsir teljesen körülnőheti a szivet és nagy tömegével megnehezitheti a légzést és a szivműködést, gyengiti a vérkeringést, gyakran vele jár a érelmeszesedés. Ha a természetnépek ezt tudnák, bizonyára beérnék kevesebb „szépséggel" a több egészség javára.

A szingalézek szerint a szép nő következő tulajdonságokkal ékeskedik: „Haja dús legyen, mint a páva farka, hosszu, térdig érő és csinos fürtökben végződjék; orra a karvaly csőréhez legyen hasonló, ajkai fénylők és pirosak, mint a korall a vasfa levelén. Nyaka hosszu legyen és gömbölyü, dereka karcsu, majd annyira, hogy egy kéz átfoghassa. A test felülete legyen sima és legömbölyitett, kiugró csontok és inak durvasága nélkül." Ezek a tulajdonságok a szingaléz nőknél tényleg általánosak.

Minden emberfajtának megvan a maga sajátos szépségmérője. Humboldt már megjegyezte, hogy a nemzetek a szépség eszméjét ahhoz fűzik, ami saját alakukat és arcukat jellemzi. Ebből következik, hogy pl. ha valamely népet szük homlok, ritka szakál, vörösbarna bőr jellegez, akkor ama nép szépnek tartja a lapos koponyáju, csupaszarcu, vörösbarna festékkel bemázolt embert.

Az indó-európai nők hosszu haját szépnek tartjuk, több néptipusnál azonban a hosszu haj testi hibának számit. A szamojédek faji jellegei az apró szem és széles arc; a szamojéd dalok tehát a a leány kicsi sötét szemeit, széles arcát magasztalják. Az antik görögök a nagy szemeket tartották szépnek, Homérosz a *bagolyszemü* Athené istennőről és az *ökörszemü* Héra istenasszonyról énekelt.

teli közigazgatás, — jól fizetett, hozzáértő, független tisztviselőkkel.

A közterheknek egyforma, arányos és igazságos megosztása az egész társadalomra.

A termelés fokozása, a közérdek korlátai között a gazdasági tevékenység szabadsága.

Nagyarányu beruházások az állami élet egész vonalán.

Minden jogi, társadalmi, közigazdatási, egészségügyi s gazdasági feltétel megteremtése arra, hogy több ember szülessék. több maradjon meg s aki meg marad, emberségesen élhessen, boldogulhasson.

A munkájuk után élők tisztes megélhetésének biztositsa, a munka nélkül levőkről s a munkanélküliekről való gondoskodás.

Ez a minden tekintetben komoly, erőteljes szociális politika a városok közönségében is általános támogatásra tarthat igényt. Ezért a városok kongresszusa érdekkörébe kivánja vonni a polgárok egyesületeit, köreit és egyéb szervezeteit. A gazdag programm megvalósítása esetén a városok hozzájuthatnak az őket mindenkép megillető társadalmi és politikai sulyhoz

HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** Az ellenséggel szemben tanusitott vitézségük és szolgálatukért a 69-ik gyalogezrednél Kovács László, Szabó András, Huszár Arnold és Jakab István őrmesterek, Papp János, Pollák Mór, Mergl István és Nagy István szakaszvezetők, Szalai József és Halbgebauer Károly tizedesek és Kajos István őrvezető az 1-ső oszt. ezüst vitézségi éremmel; Petrovits Károly Vértes László és Backer György hadnagyok, Fésüs János törzsőrmester, Sala János, Horváth József, Varga István, Kovács István V. és Kovács Sándor őrmesterek, Trager Ferenc, Aszmann István, Istokovits Ferenc, Ulrich Mátyás, Baldauf Ferenc, Windeisen József, Autonovits Dániel, Benice József, Virág József, Szumzer Pál, Szabó Lajos Iszkényi Márton, Marcal Ferenc, Komlós János, Rédl Ignác, Schiffer Mihály, Mergl Péter és Juhász István szakaszvezetők, Hölzel Antal, Pachmann József, Kiss Gyula Menyhért Pál, Vörös István, Zsakovits József, Hufnagel István, Radl Péter, Bertha József, Szakács István, Méder Ferenc, Szabó Ferenc, Weisz Sándor Vok Józsefi Simon Benjamin, Juhász Mihály, és Molnár József tizedesek, Müller Mihály, Ugróci Ferenc, Takács János, Szőke István, Pollák János Haszonics Ferenc, Major István I. és Ats Albert Sándor őrvezetők, László György, Bakány János Pásti István, Hoffmann István Fülöp Mátyás, Kiss Péter, Tóth István I., Sebestyén Antal és Molnár József I. tartaralékosok és népfelkelők a 2 ik oszt. ezüst vitézségi éremmel; — 13 ik huszárezrednél Wernhardt József szakaszvezető 1-ső oszt. ezüst vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

— **Vetőmagburgonya nincs.** A Székesfehérvári Hitelszövetkezet igazgatósága minden erőt megmozgatott, hogy ugy a kiskerteseknek mint tagjainak vetőmagburgonyát szerezzen. Az illetékes helyeken annak idején biztató igéretet is kapott, most azonban megjött a szomoru hir, hogy a miniszteriumnak sincs, igy ő nem adhat. Tehát a hitelszövetkezet utánajárása ép ugy kárbaveszett, mint a városé.

A tatárok azt tartják, hogy minél kisebb a nők orra, annál szebbek. A kilmukok is a pisze ort éneklik meg. Fidzsi szigetén a feltűnő széles tarkó a szépség jele. A négerek előnyben részesitik a legvastagabb és legkiállóbb ajkuakat. Tahitiban, Samoában és csendes óceán több szigetén a gyermekek tarkóját belapitják és orrukat összenyomják, hogy a szép nemzeti jellegeket megtartsák.

Közismert, hogy a kinaiak szerint a nők fő szépsége a kis láb, azért a leányok lábát gyermekkoruktól kezdve összenyomoritják, ugy hogy felnőtt nő is csak tipegve tud járni.

Minden népfaj a saját börszinét tartja legszebbnek. Az északamerikai indiánusok a „cserszinű bőrt" csodálják, a kinai csuuyának mondja az európaiak fehér bőrét. Barrington emliti, hogy egy ausztráliai nő a fehér embertől született gyermekét megfüstölte és olajjal dörzsölte be, hogy szine sötétté váljék. Madagaszkár legvilágosabb bőrű lakói, a hovák, ezek sötét foltot festenek arcukra, hogy világos arcbőrük jóbban feltünjék. Nálunk ugyanilyen célból ragasztják fel egyesek a fekete szépségtapaszt. Miként nálunk a hó fehérségéhez hasonlitják a bőrt, ugy a malájok a szép bőrt az aranysárga szinehez hasonlitják.

A japánok sárga szépitőszerrel festik arcukat.

A malabári népről már Marcó Poló utazó azt irta: „Az itt született gyermekek elég leketék, de minél feketébbek, annál szebbeknek tartják őket. Ezért a szülők a gyermekeket minden héten szezámolajjal dörzsölik be, és attól oly feketek lesznek, mint az ördögök. Ezenkivül isteneiket feketének, ördögeiket azonban fehéreknek képzelik, de szentjeik képét feketére festik.

Darvin szerint: „Minden faj emberei előnyben részesitik azt, amihez hozzászoknak, de szeretik a változatosságot és megbámulják a mérsékelt tulzásba vitt jellegzetes vonást. Ha mindenki, ugyanegy forma szerint fejlődnék, úgy nem volna szépség. Ha minden nő oly szép lenne mint a medici Venus rövid elragadtatás után az emberek változatosság után vágyódnának s azt kivánnák, kogy némely tulajdonságok a létező átlagot tulhaladják. Sok ruhadivatban ugyanezt a tulzási vágyat leljük fel. Nem akarnak eltérni az uralkodó divattól, mégis változatosságot kivánnak, többféleképp változtatják ruháikat, hogy figyelmet keltsenek vagy elbájoljanak. Már a vad emberek piperéinek változatossága is azért van, hogy uj csábitószerek által vonzóbbá legyenek.

— **Vöröskeresztes kitüntetés.** Dr. Herceg Mihály 17. honvéd gyalogezredbeli főorvost, a fejérmegyei Szent György kórház volt alorvosát, a Vöröskereszt II. osztályu diszjelvényével tüntették ki

— **Fejérvármegye a háboru második esztendejében.** Emlitettük már, hogy tekintettel a napról napra rohamosan szaporodó vidéki de különösen vármegyebeli olvasóközönségünkre, a vármegyei dolgokkal gyakran és részletesen foglalkozunk. Igy legközelebb sok érdekes megyei dolgokat fogunk ismertetni. Nevezetesen: a vármegye közkórházának ügyeit, a Lujzaszanatoriumot, a közegészségügyi viszonyokat, az állategészségügyet, a vármegye és törvényhatósági közutak ügyét, a tűzrendészetet, a vármegyei árvaszék hatalmas munkáját, a magyar adóügyet, a közbiztonságot és a vármegye muzeumát.

— **Vásári hirek.** Vasárnap és hétfőn országos vásár volt Székesvárott s az tekintettel a háborus körülményekre, meglehetős gyenge volt a rég mult Szent György napi vásárokhoz képest. Az állatvásáron hihetetlen árak voltak. Ötvenkoronás lóért kilencszázkoronát is megadtak. A tehenek 2000—3000 korona hangoztatása mellett bőgtek csak rá a vevőkre. Ami a vásári tolvajlásokat illeti, ebben a tekintetben sokkal élénkebb volt a forgalom A rendőrség alig győzte a zsebtolvajokat lefülelni. Igy tettenérték Strancsa Lajosné csikmegyei asszonyt. Több lopott pénzestárca volt már a szoknyája zsebjében. Gantner Zsuzsannánál, budapesti lakos, szintén több lopott pénztárcát találtak nehány száz koronával. Menyhért István Kárnik Vilmostól lopott egypár cipőt, Neu Ignác szabótól pedig egy öltözet ruhát. A jeles hölgy szintén kézrekerült. Valamennyit átkisérték az ügyészségre. Vitéz hadfiak is próbálgatták a vásári szerencsévei, de megjárták s ma már a katonai kőterekben elmélkedhetnek a Szent György napi vásár kellemetlen epilogusairól. Drach Lázár, Székesfehér bünügyeiben már ismert egyén, a 31. gyalogezred vitéze, egyéb szórakozás hiján ő is vásárra jött. A vasutállomáson azonban már elcsipték, mert hamis igazolványai tudatában eláruló viselkedést tanusitott s ez veszte lett. A szemfüles vasuti rendőr előállította a katonai vasut állomásparancsnokságon. Horváth Sándor, Rehák István, Takács Mihály és Hoffmann Derző rokkant és nem rokkant katonák az ország különböző tájairól, ellátogattak a székesfehérvári vásárra. Kettőt *munka* kőzben tettenértek. Penztárca ellen inditottak offenzivát. Póruljártak. Lefülelték őket. Egyébként a vásár minden nagyobb zavaró incidens nélkül folyt le.

— **Mezőgazdák felmentése.** Többen kéréssel fordultak hozzánk, hogy a mezőgazdaságbeliek felmentésére vonatkozó tudnivalókat ismertessük. Erre vonatkozólag nincsen részleges intézkedés és nem is lehet, mert hiszen csaknem mindenkinek sajátos körülményei vannak, amelyek alapján a felmentésre jogosult lehet. Általános elv, hogy 15 holdnál kevesebbel birót nem mentenek fel, a többi körülmény mindenkinél változó, ahány eset, annyiféle. De ennek is megvan a módja, hogy miként szerezhet valaki részletes és biztos felvilágositást. hogy van-e jogosultsága felmentést kérni. Minden jóravaló keresztény ember a Népszövetség tagja. A Népszövetségnek ügyészei vannak, akik a tagoknak teljesen ingyen adják meg a felvilágositást. Aki tehát tag, az már tudja is, hogy melyik ügyészhez kell fordulnia. Aki pedig nem tag hát, iratkozzék be. Székesfehérvárott népszövetségi ügyészek: dr. Kneifel Ferenc (Jókai u. 8.) és dr. Kommendovits Gyula (Megyeház utca) ügyvédek.

— **Hadigondozók intézménye.** Többször ismertettük már azt a nagyfontosságu háborus akciót, amely *Hadigondozók* intézménye nevet viseli s az szerint minden egyes hadiözvegy és rokkant gondozót kap, aki minden ügyében eljár, támogatására szolgál. Tekintettel a hadiözvegyek és rokkantak nagy számára, természetesen sok hadigondozóra van szükség s ezek azok lesznek, akik erre az igazán nemes, humánus kötelességteljesitésre önként vállalkoznak. A hadigondozók összeirására gróf Széchenyi Viktor főispán bizottságot nevezett ki s az rövid idő alatt elkészíti azok névsorát, akikről gondolják, hogy a szép hazafias és emberbaráti kötelességre vállalkoznak s arra alkalmasok is.

Névtelen levelek. Sokszor szóltunk már a névtelen levelek miatt, amelyeknek még akkor sem vagyunk elnézői, ha komoly, okos dolgot is penditenek meg. Az aláirás nélküli leveleket minden tartalmukban és formájukban üldöznünk kell. Dacára a sok megrovásnak és figyelmeztetésnek, mégis naponkint egész garmadával jönnek névtelen levelek a szerkesztőségnek. Elveink miatt minden elintézés nélkül a papirkosárba vándorolnak, legtöbbször az elolvasás is mellőzve lesz. Pedig előfordul, hogy jogos panaszt tárnak fel benne, amelyben szivesen eljárnánk, nyilvánosságra hoznánk, ha aláirás volna rajtuk. Gyakran katonák irják le panaszaikat, olyanok, akik harmadik esztendőt frontozzák és már nem is mai legények, a felmentési ügyükben kérnek felvilágositást stb. Sajnálatunkra elintézetlenül kell eldobnunk, mert nem tudjuk, hogy ki irta. Ujból figyelmeztetünk mindenkit, ne irjanak névtelenül. A szerkesztő csakis aláirott leveleket intéz el és vesz igénybe.

— **Aki értelmetlen.** Egy jóravaló, egyszerű szegény asszony irt levelet a szerkesztőnek. Iskolás gyermeke irkájából tépte ki a lapot, arra rótta a sorokat, sok hibával a helyesirásban (bocsánatot is kér érte) de annál több lélekkel és igazsággal. Ez az egyszerű asszony szintén fel van szerelve mindenféle jegyyel. Ő is boltról-boltra jár, hogy valamihez juthasson. Sok alkalma van tapasztalni, irja, hogy mit beszél a nép, az asszonyok, amig vásárolnivalóhoz jutnak a hosszu ácsorgás alatt. Nagyon sok káromkodik, türelmetlenségében, a jó istent bántja meg a legdurvább módon. Azután meg — folytatja levélben — rettenetes átkozódások hullanak a tisztviselők, a polgármester fejére, hogy miért találták ki a lisztjegyeket, miért nyomorgatjak vele a szegény népet. Erre igy folytatja levelét: látja szer-

kesztő ur, milyen tudatlanok vannak közöttünk, szinte röstelkedjük a dógot. Hát hogy is lehet ojat kitalálni, hogy a városi tisztviselők találták fel a jegyeket. Majd bolondok lettek vóna maguknak annyi dógot csinálni, meg annyi asszonyevés-kedésnek kitenni magukat. Hát ez éppen olyan okosság, mint hogy a papok tanálták ki a gyónást. — E soroknak csak azért adunk helyt, mert nagyon kérte, no de talán egy kis haszna is lehet. Kevesebbet fognak káromkodni és átkozódni, annál többet imádkozni, hogy a jó Isten forditsa jobbra a sorsunkat.

— **Közélelmezési bünözések.** Pápai Istvánné 20 százalékban vizzel keverte a tejet. Csunya tettéért 100 K pénzbüntetéssel, vagy öt napi kóterral lakol. Schlesinger Albert pedig lefölözte a tejet. 300 K, vagy 15 napi elzárásra itélték. Jungbluth Antal mindkét bünt egyesitette, fölözött és vizezett is. Csak 40 százalékban. Elitélendő cselekedetéért 400 K pénzbüntetést, vagy 20 napi elzárást kapott. Tessék okulni és megjavulni.

— **A koca és a kotlóstyuk**

— Tyuk néne, kelmed már két hete ül; Tán büntetésből? s nem véletlenül!

— Az ám. Csak annyit szóltam: kotkodács, hogy van alattam huszonegy tojás.

S aztm ondják: ez már — áruhalmozás. —

*

Most a tyuk kérdi a gondos kocát:

— S kelmed mint töpreng egész napon át, Mig csittitja a kilenc malacát?

— Azon töprengek, hadikosztra verve, hogy a kilenc bizony sok is egyszerre. Áttérünk mi is az egyke rendszerre.

— **Rövid hirek.**

A sebesült katonáknak Saly László jegyző és Balogh Dusi olvasnivalót küldtek a sebesült katonáknak. Átadtuk a székesfehérvári katonai lelkészi hivatalnak, hogy a hadikórházakba juttassa el.

A jótékony nőegyletnek. Özv. Máte Pálné elhunyta alkalmából koszorumegváltás cimén Schlammadinger Gyula és József 40—40 koronát adományoztak a székesfehérvári jótékony nőegyletnek. Az adományokért ez uton mond köszönetet Reé Istvánné egyesületi pénztáros.

Hadsegélyző vasárnap. A következő vasárnap Hadsegélyző vasárnap lesz. Délelőtt a Zichy ligetben a főgimnázium fuvószenekara, délután pedig a zeneiskola a főgimnáziumban rendez hangversenyt a Hadsegélyző javára. Mindkét alkalomra felhivjuk a figyelmet.

Központi választmányi ülés. Az országgyűlési képviselőt választók 1918. évi névjegyzéke összeállitási munkálatainak előkészitése végett a központ választmány folyó évi április hó 28-án délelőtt 10 órakor a vármegyeház földszinti termében ülést tart, erre a választmány tagjait meghivja Szücs Jenő alispán.

Burgonya érkezett. Székesfehérvár közélelmezése részére 2 vaggon burgonya érkezett. Kedden és pénteken a hatósági husszék épületében mérik ki 5 kilónkint 28 fillérjével.

Ujabb pályázó a tanácsosi állásra. A mai napon ujabb pályázat érkezett a városi tanácsosi állásra. Dr. Hunyadi Zsigmond nyugalmazott államvasuti tiikár adta be kérvényét.

Köhögés ellen kitünően bevált háziszer a Störk-pasztilla. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szüts Róbert Károly király téri gyógyszertárában.

Szinház.

Apolló mozgószinház hirei.

Apolló-szinház igazgatósága közli;

A könnyek utja. E cimen az Apolló szinház hétfőn és kedden 4 felvonásos filmattrakciót mutat be, annak tárgya az artista világból van meritve. Szép fiatal asszony kálváriája képezi a cselekmény gerincét. A főszerepet Hella Moja játsza. Előadások fél 7 és fél 9 órakor. Rendes helyárak.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől 4052/1917. közél. sz.

Hatósági hirdetés.

Május havi liszt és cukorjegy kiosztása a következő rendben fog történi:

27-én délelőtt 8—1-ig vizi-város,

27-én délután 3—7-ig belváros,

28-án délelőtt 8—1-ig palotaváros,

28-án délután 3—7-ig felsőváros,

29-én délelőtt 8—12-ig tóváros,

30-án délelőtt 8—1-ig palotaváros,

30-án délután 3—7-ig belváros,

1-én délelőtt 8—1-ig tóváros,

1-én délután 3—7-ig vizi-város,

2-án délelőtt 8—1-ig felsőváros,

3-án az elmaradottak.

Székesfehérvár, 1917. április hó 21-én.

Közélelmezési ügyosztály.

Fejérvármegye alispánjától. Szám 198/eln. 917.

Pályázati hirdetmény.

A Grünfeld Jakab-féle alapitványt 200000 K. tőkéjének kamataiból az alapitólevél szerint Székesfehérvár szab. kir. város és Fejérvármegye területén lakóknak azon árvái nyernek segélyt, akiknek édesatyja a most duló háboruban hősi halált szenvedett. A segélyezendő árvák száma 30-ban van megállapitva, akik közül 12 olyan árva nyer segélyt, akiknek hősi halált halt édesatyja Fejérvármegye törvényhatóságának lakója volt. Felhivom mindazokat, akik e segélyre igényt tartanak, hogy ebbeli igényüket 1917. évi május 1-től május 10-ig bezárólag nálam irásban jelentsék be. A bejelentésben igazolandó lesz azon körülmény, hogy az apa hősi halált halt, továbbá a folyamodónak családi és vagyoni viszonyai, és e körülményekről a községi jegyző uraknál szerezhető hivatalos bizonyitvány. Bejelentendő az is, hogy az illető árvák kinek gyámsága, vagy gondozása alatt állanak. Mindazok kérvényei, kik a mult esztendőben már pályáztak, az ez évi elbirálásnál ujra figyelembe fognak vétetni s igy uj kérvényt beadniok felesleges. Tartoznak azonban családi és vagyoni viszonyaikra vonatkozólag hivatalos hatósági bizonyitványt becsatolni, mert egy év alatt ugy családi, mint vagyoni körülményeikben lényeges változás álhatott elő.

Székesfehérvár, 1917. április hó 19-én.

Szüts Jenő
alispán.

— **Szeplő, májfolt, pörsenés,** arctisztátlanság ápolására biztos hatásu szer a „Korona tejkrém" (ezelőtt Créme de Lakteine), mely párszori használat után az arcot bársonysimává és hófehérré teszi. Egy kis tégely 1·20 K. Nagytégely 2 K. Kapható Szüts Róbert gyógyszertárban.

— **Bojtorján hajszesz** korpásodás, hajhullás ellen; üvegje 1 korona, 30 fillér. Kapható Szücs Róbert gyógyszertárában.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

3012/1917. szám.

Hatósági hirdetmény.

A magyar olaj és zsiripar-központ r. t. által város lakossága részére április hóra kiutalt mosó szappan árusitása folyó hó 22-én kezdetét veszi. A május havi kontingens árusitása már május elején megkezdődik.

Az április hóra kiutalt 58 d. szappan a közélelmezési ügyosztálynál alakitott elosztó bizottság által javaslatba hozott kereskedők fogják az innen kiadott utalványra megkapni árusitás végett s csak annak adhatják el, akik az innen kapott szappanjegyet felmutatni tudják.

A szappanjegyeket a városi jegyiroda a tisztigaszolványi könyv, vagy akiknek liszt igazolványi könyve még nincs, a cukorigazolványi könyv felmutatása ellenében adja ki.

Egy kilogramm hadi szappan ára 4 K. 16 fillér.

Minthogy pedig csak 1/4 kilogrammos gyári sulyu hadiszappan jöhet forgalomba, ennél fogva egy darab töretlen egész és bélyegszéssel ellátott hadi szappan ára 1 K. 40 fillér.

A vonatkozó rendeletnek megfelelően a szappanjegyeket 3 csoportban fogja a jegyiroda kiadni.

Az I. csoportban tartoznak az intelligens foglalkozásu osztályok hivatalnokok, szabad kereseti szellemi foglalkozásu egyének, kereskedők s belvárosi iparosok.

Ezek szappanjegyüket április hó 22-től bezárólag 25-ig vehetik ki.

Illetményük 1 darab szappan havonként és fejenként.

A II. csoportban tartoznak a nem őstermelő egyéb foglalkozások (napszámosok s ehhez hasonlók) Ezek kapják április 26-tól 29-ig bezárólag. Illetményük 1 darab szappan fejenként és 2 havonként.

A III. csoportba tartoznak az őstermelő foglalkozásuak. Ezek kapják május 2-5 között. Illetményő 1 darab szappan fejenként s 5 havonként.

Székesfehérvár, 1917 április hó 20-án.

Dr. Saára Gyula
polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK.

Két előszobával biró kétszobás esetleg 1—1 szobáslakás butorzattal és villannyal azonnal kiadó. Ugyanott saját termésü bor és pálinka eladó. Gáztelep-utca 18.

Gyári munkára fiut felvesz „Rehorska" kelme festő és vegytisztitó gyára, Tobak utca 21.

Tanulóleányok felvétetnek Resánszky Zsófia nőidivattermében Ybl Miklós utca 10.

Boltileányt azonnal felvezsnek Rotter dohanytőzsdéjében, Kossuth utca.

Schützer féle borotváló szappant Krausz Adolf fiai cég árusitja Székesfehérvár, Palotai utca.

Uránia szinház.

Hétfőn és kedden:
(április 23 és 24 én)

BÜNÖS EMBER

Amerikai filmszenzáció.
Dráma 3 felvonásban.

Szinésznő akarok lenni

Vigjáték 2 felvonásban.

Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.

Apolló - szinház.

Hétfőn és kedden:
(április 23 és 24-én)

A könnyek utja.

(A varieté csillaga.)

Artista-történet 4 felv.

A főszerepben **Hella Moja.**

Pompás kiegészitő müsor.

RENDES HELYÁRAK.

Előadások fél 7 és fél 9 óra kor.

Nyomta az Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvárott